

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/76/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5813205476
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miroslav Šepták
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5813205476.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci žalobkyne: R. V., rod. L., nar. XX. XX. XXXX, bytom G. č. XX, právne zastúpená JUDr. Šárka Kapičáková, advokátka, so sídlom U. XXX, pracovisko B. ul. XX, O., proti žalovanému: U. E., nar. XX. XX. XXXX, bytom G. č. XXX, v konaní o určenie neplatnosti zmlúv a o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 8C/135/2013-89 zo dňa 21. októbra 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Námestovo vo výroku, ktorým konanie v časti, v ktorej sa žalobkyňa domáhala určenia, že je jedinou a výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v kat. úz. G., v obci Liesek, v okrese Tvrdošín, zapísanej Správou katastra Tvrdošín, na LV č. XXXX, ako pozemok KN-C, parcela č. 664/6 zastavané plochy a nádvoria o výmere 484 m² z a s t a v i l, ako aj vo výroku o trovách konania z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Vo zvyšnej časti z o s t á v a rozsudok okresného súdu n e d o t k n u t ý.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Námestovo zastavil konanie v časti, v ktorej sa žalobkyňa domáhala určenia, že je jedinou a výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti, nachádzajúcej sa v kat. úz. G., v obci Liesek, v okrese Tvrdošín, zapísanej Správou katastra Tvrdošín, na LV č. XXXX, ako pozemok KN-C, parcela č. 664/6 zastavané plochy a nádvoria o výmere 484 m². Vo zvyšnej časti žalobný návrh žalobkyne zamietol. Žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že na základe vykonaného dokazovania, predovšetkým oboznámiac sa so spisom Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 8C/3/1999, mal za preukázané, že žalobkyňa sa v prejednávanej veci domáha voči žalovanému určenia vlastníckeho práva k tomu istému pozemku, ktorý bol predmetom konania vo veci sp. zn. 8C/3/1992. V tomto konaní, ako žalovaný vystupoval X. D., ktorého singulárnym právnym nástupcom je žalovaný, keďže mu sporný pozemok odpredal kúpnu zmluvou zo dňa 19. 07. 2011. S poukazom na uvedené skutočnosti, dospel prvostupňový súd k záveru, že právoplatné skončené konanie Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 8C/3/1992, predstavuje prekážku právoplatne už rozhodnutej veci, vo vzťahu k tejto prejednávanej veci, v časti o určenie, že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou sporného pozemku. Vychádzajúc z uvedeného, a pri aplikácii ust. § 104 ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“), okresný súd konanie v hore uvedenej časti zastavil. Pokiaľ sa týka ďalšej časti konania o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv zo dňa 29. 01. 1958, 19. 07. 2011 a darovacej zmluvy zo dňa 31. 10. 1991, prvostupňový súd konštatoval, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na vyslovení neplatnosti troch vyššie označených zmlúv. V tomto smere uviedol, že právna neistota žalobkyne v otázke či je vlastníčkou sporného pozemku, už bola riešená aj záväzným spôsobom vyriešená v konaní Okresného súdu Dolný Kubín, sp. zn. 8C/3/1992 tak, že žalobkyňa, vlastníčkou pozemku, na základe ňou tvrdených skutočností, nie je. Ak aj napriek právoplatnému súdnemu rozhodnutiu, žalobkyňa pociťuje neistotu v tejto otázke, je potrebné uviesť, že táto jej neistota je výhradne subjektívneho charakteru a navyše nie je ani neistotou

právnou, pretože táto bola odstránená medzi žalobkyňou a právnymi predchodcami žalovaného, už právoplatne skončeným konaním, sp. zn. 8C/3/1992. Posúdenie neplatnosti kúpnych zmlúv, ako aj darovacej zmluvy, má len charakter predbežných otázok vo vzťahu k určeniu vlastníckeho práva k spornému pozemku. Prípadné deklarovanie neplatnosti napádaných zmlúv by totiž nijako nezmenilo právne postavenie žalobkyne, keďže i v prípade, pre žalobkyňu pozitívneho súdneho rozhodnutia, by na jeho základe nedošlo k zápisu jej vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, iba by sa podľa § 34 ods. 2 Katastrálneho zákona (zákona č. 162/1995 Z. z.), prípadne obnovil predchádzajúci stav zápisu vlastníckeho práva k spornému pozemku v prospech právnych predchodcov žalovaného, a nie v prospech žalobkyne. Iba súdne rozhodnutie deklarujúce vlastnícke právo žalobkyne k spornému pozemku, by bolo spôsobilým podkladom pre zápis do katastra nehnuteľností záznamom (§ 34 ods. 1 Katastrálneho zákona), avšak z už vyššie uvedených dôvodov, takéto súdne rozhodnutie v konaní vyhlásené byť nemohlo. Z hore uvedených dôvodov, okresný súd nevykonal ani dokazovanie ďalšími listinnými dôkazmi, a výsluchom označených svedkov, pretože tieto dôkazy by mali význam iba k vecnej stránke žaloby, a neboli spôsobilé preklenúť absenciu naliehavého právneho záujmu.

O trovách konania v zastavujúcej časti, súd rozhodol podľa § 146 ods. 2 veta prvá O. s. p.. Žalobkyňa opätovným podaním rovnakej žaloby zavinila, že konanie v časti o určení vlastníckeho práva muselo byť zastavené. V zamietajúcej časti, súd o trovách rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. vzhľadom na úspech žalovaného. Aj keď v oboch prípadoch by žalovaný mal právo na náhradu trov konania, súd mu ich nepriznal, keďže trovy konania nepožadoval.

Proti vyššie uvedenému rozsudku podala žalobkyňa prostredníctvom svojej splnomocnenej zástupkyne odvolanie, na základe ktorého odvolací súd žiadala, aby postup okresného súdu vo výroku, ktorým konanie v časti zastavil, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Prvostupňovému súdu vytykala nesprávne právne posúdenie veci. Nesúhlasila s tým, že žalobným návrhom zo dňa 29. 07. 2013 sa domáhala voči žalovanému určenia, že je výlučnou vlastníčkou sporného pozemku na základe rovnakých skutkových tvrdení ako v konaní Okresného súdu Dolný Kubín, sp. zn. 8C/3/1992. Žalobkyňa v podanej žalobe uviedla, že spoločne s manželom v 80. rokoch minulého storočia, potom ako v roku 1969 postihla obec Liesek silná povodeň, pri ktorej bola väčšia časť predmetnej spornej nehnuteľnosti odtrhnutá od celku, svojpomocne viackrát naviezli stavebný materiál (odpad) a zeminu, aby predmetnú nehnuteľnosť spevnili. Vytvorili nový pozemok, resp. upravili do pôvodných rozmerov, a teda aj do súčasných rozmerov predmetnej nehnuteľnosti. Stavebný materiál získali zbúraním starých rodinných domov v ich vlastníctve, postavených na iných pozemkoch vo vlastníctve žalobkyne. Okresný súd sa nezaoberal skutočnosťou, že po povodni, ktorá postihla obec Liesek v 60. rokoch minulého storočia, došli k odtrhnutiu väčšej časti sporného pozemku a súčasne, že v 80. rokoch práve žalobkyňa, spoločne so svojím manželom vytvorila nový pozemok, ku ktorému žiadala určenie vlastníckeho práva. Na preukázanie uvedených skutočností, žiadala predvolať a vypočuť svedkov, čo však okresný súd zamietol. Na základe uvedených skutočností, okresný súd tiež neúplne zistil skutkový stav, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy.

Odvolateľka vyslovila súhlas s právnym názorom okresného súdu, podľa ktorého nemá naliehavý právny záujem na určení neplatnosti troch vyššie uvedených zmlúv. Z uvedeného dôvodu žiadala, aby odvolací súd pripustil zmenu návrhu, podľa ktorej sa žalobkyňa domáha v konaní, že „je jedinou a výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti, nachádzajúcej sa v kat. úz. G., obci Liesek, okres Tvrdosín, zapísanej Okresným úradom Tvrdosín, s katastrálnym odborom, na LV č. XXXX, ako pozemok KN-C, parcela č. 664/6 zastavané plochy a nádvoria o výmere 484 m²“. Vychádzajúc z obsahu podania žalobkyne, mal odvolací súd za to, že v konaní sa už domáha iba určenia, že je výlučnou vlastníčkou sporného pozemku, netrvá na určení neplatnosti troch označených zmlúv, so zamietnutím žaloby v uvedenom rozsahu súhlasí. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd nerozhodoval o zmene žaloby žalobkyne, keďže požadovaná zmena je identická s tým, čoho sa už v konaní domáha.

Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie bolo podané včas a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom podľa § 212 ods. 1 O. s. p., preskúmal rozsudok

okresného súdu v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní, po preskúmaní ho bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) podľa § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p. v napadnutom rozsahu zrušil a vec mu podľa § 221 ods. 2 O. s. p. vrátil na ďalšie konanie, a to z nasledovných dôvodov:

Podľa § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p. súd rozhodnutie zruší, ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Ako vyplýva z obsahu spisového materiálu, v prejednávanej veci sa žalobkyňa domáhala jedného určenia, že a/ je jedinou a výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti, nachádzajúcej sa v kat. úz. G., v obci Liesek, okres Tvrdošín, zapísanej Správou katastra Tvrdošín, na LV č. XXXX, ako pozemku KN-C, parcela č. 664/6 zastavané plochy a nádvoria o výmere 484m², b/ určenia neplatnosti troch zmlúv, a to kúpnej zmluvy uzavretej dňa 29. 01. 1958 medzi obcou Liesek, ako predávajúcim a U. D. a jeho manželkou U., ako kupujúcimi. Ďalej darovacej zmluvy zo dňa 31. 10. 1991, uzatvorenej medzi U. D. a jeho manželkou U., ako darcami a X. D., ako obdarovaným. Napokon kúpnej zmluvy, na základe ktorej Správa katastra Tvrdošín dňa 22. 08. 2011 povolila vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, uzatvorenej medzi X. D., ako predávajúcim a U. E..

Po skutkovej stránke žalobkyňa svoju žalobu odôvodnila tým, že vlastníčkou spornej nehnuteľnosti sa cíti preto, lebo vlastnícke právo k nej nadobudla vydržaním, čomu predchádzal neformálny proces odovzdania nehnuteľnosti, z ktorého dôvodu nebol dodržaný zákonný postup prevodu nehnuteľnosti. Uviedla, že určenie vlastníckeho práva sa domáhala aj súdnou cestou, súdne konania trvali od roku 1992 až do roku 2007, pričom neúspešne, keďže v týchto konaniach nebolo rozhodnuté o určení vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti, aj keď žalobkyňa mala na jeho určení náležitý právny záujem. Spornú nehnuteľnosť užívala žalobkyňa od roku 1960 už len ako záhradu, keďže došlo v tom čase k zbúraniu sýpky na nej postavenej. Po zbúraní sýpky, musela žalobkyňa zarovnať povrch nehnuteľnosti, nakoľko po jej zbúraní ostali odkryté základy pivnice vybudovanej pod sýpkou. V roku 1969 postihla obec Liesek silná povodeň, pričom časť predmetnej nehnuteľnosti bola odtrhnutá od celku. Žalobkyňa spoločne s manželom v 80. rokoch na predmetnú nehnuteľnosť svojpomocne viackrát naviezli stavebný materiál (odpad) a zeminu, aby predmetnú nehnuteľnosť spevnili a upravili do pôvodných rozmerov, a teda aj do súčasných rozmerov. Stavebný materiál získali zbúraním starých rodinných domov, postavených na iných pozemkoch vo vlastníctve žalobkyne, umiestnených oproti predmetnej nehnuteľnosti. Žalobkyňa bola od roku 1952, teda od ústneho darovania jej otcom, dobromyseľná, že jej predmetná nehnuteľnosť aj skutočne patrí.

Z obsahu pripojeného spisu Okresného súdu Dolný Kubín, sp. zn. 8C/3/1992 vyplýva, že žalobkyňa sa v tejto veci domáhala určenia vlastníckeho práva k tej istej parcele, aká je predmetom konania sp. zn. 8C/133/2013, a síce KN-C č. 664/6 zastavaná plocha o výmere 484m², nachádzajúca sa v kat. úz. obce G.. Rozsudkom okresného súdu, sp. zn. 8C/3/1992, zo dňa 24. 10. 1995 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Žilina, sp. zn. 7Co/996/1997, zo dňa 13. 08. 1997, bola žaloba žalobkyne zamietnutá. Z dôvodov rozhodnutí súdov oboch stupňov vyplýva, že žalobkyňa svoju žalobu odôvodnila tým, že vlastníčkou spornej parcely sa cíti titulom vydržania. V tomto smere žalobkyňa uviedla, že spornú parcelu užívala od roku 1952, v ktorom roku jej ju ústnym vyhlásením odovzdal jej otec U. L., ktorý zomrel v roku XXXX. Na predmetnej parcele otec v roku 1928 postavil sýpku a dňa 22. 12. 1937 bolo vložené vlastnícke právo na jeho meno, v tom čase pozemok knižnej parcely č. 732, v protokole č. 1036 pre kat. úz. G.. Túto pozemok knižnú parcelu žalobkyne daroval jej otec, a len z neznalosti sa nedodržel postup a písomná forma, ako aj registrácia daru. Táto pozemok knižná parcela mala byť totožná s parcelou KN-C 664/6. Žalobkyňa, ani jej otec, nemali vedomosť o tom, že rozsudkom Okresného súdu v Trstenej došlo k rezervovaniu parcely PKN 732 s označením ako komasačná parcela č. 175 pre politickú obec Liesek. Taktiež nebola vedomosť o tom, že by táto parcela potom bola obcou Liesek prevedená na rodičov X. D.,

zmluvou zo dňa 29. 01. 1958. žalobkyňa teda nadobudla presvedčenie, že má zachované vlastníctvo k parcele KN 664/6 na základe zákona č. 144/1950 Zb., pretože bola jeho oprávnenou držiteľkou a počas účinnosti tohto zákona aj pozemok vydržala. Z rozhodnutí súdov oboch stupňov vyplýva, že žaloba žalobkyne bola zamietnutá z dôvodu nepreukázania podmienok vydržania spornej parcely, ako aj preto, lebo z vykonaného dokazovania vyplynulo, že parcela KN-C 664/6, nie je totožná s parcelou PKN 732, ktorá je zapísaná vo vložke 1036 pre kat. úz. G.. Parcela KN-C 664/6 má výmeru 484 m², pričom parcela PKN 732 mala podľa znalca, ako aj podľa výpisu z pozemkovej knihy, výmeru len 75 m². Pokiaľ sa žalobkyňa v odvolacom konaní domáhala pripustenia zmeny petitu žaloby, odvolací súd jej návrhu nevyhovел (žalobkyňa po zidentifikovaní parciel, žiadala o určenie vlastníckeho práva nie ku KN-C parcele č. 664/6, ale k parcele 664/7). Odvolací súd vychádzal predovšetkým zo zásady procesnej ekonómky, založenej na použiteľnosti doterajších výsledkov konania pre rozhodnutie i o žalobkyňou zmenenom predmete konania, z úvahy o tom, či zmenou žalobného návrhu nedochádza automaticky i k zmene v tzv. vecnej procesnej legitímácii účastníkov, a teda či by bolo možné v konaní pokračovať s tými istými účastníkmi.

Podľa § 159 ods. 3 O. s. p., len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova.

Právoplatné rozhodnutie tvorí prekážku rei iudicatae vtedy, ak v novom konaní ide o to isté, o čo išlo v predchádzajúcom rozhodnutí. Musí ísť o totožnosť osôb a aj o totožnosť predmetu konania. Prekážku rozsúdenej veci tvorí právoplatné rozhodnutie súdu len v takom rozsahu, v akom sa o predmete konania rozhodlo. Ak rozhodne súd len o časti uplatňovaného nároku, nadobúda len táto časť právoplatnosť. Zvyšok nároku môže účastník uplatňovať, a nehrozí mu nebezpečenstvo, že sa mu odmietne návrh z dôvodu rozsúdenej veci.

Podľa § 103 O. s. p., kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci.

Podľa § 104 ods. 1 veta prvá O. s. p., ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

V prípade prekážky právoplatne rozsúdenej veci (res iudicata) ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, na ktorý súd musí prihliadnuť v každom štádiu konania z úradnej povinnosti, a ktorého procesným dôsledkom je v zmysle § 104 ods. 1 veta prvá O. s. p. zastavenie konania.

Ak súd zistí, že v tej istej veci bolo právoplatne rozhodnuté, konanie bez ďalšieho zastaví (§ 104 ods. 1 O. s. p.). Prekážka veci právoplatne rozhodnutej alebo prv začatého konania je daná vtedy, ak v novom konaní ide o tú istú vec, t. j. ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo rozhodnuté alebo o ktorom už prv začalo konanie. Totožnosť vecí teda charakterizuje totožnosť osôb a totožnosť predmetu konania. Totožnosť predmetu konania je daná vtedy, keď ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, na základe ktorých bol uplatnený t. j. o nárok založený na rovnakom právnom dôvode a vyplývajúci z rovnakých skutkových okolností. (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 Cdo 51/2013 zo dňa 24. 04. 2013)

Totožnosť predmetu konania je totožnosť nároku uplatneného z rovnakého skutkového základu či skutkového deja. O tých istých účastníkoch ide aj vtedy, ak v konaní vystupujú nositelia práv z rovnakého právneho vzťahu v opačnom procesnom postavení, a tiež vtedy, ak v neskoršom konaní vystupujú právni nástupcovia účastníkov už skončeného konania. Totožnosť predmetu konania je daná vtedy, keď ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, na základe ktorých bol uplatnený (t. j. ak je založený na rovnakých skutkových okolnostiach a rovnakom právnom dôvode). Podmienky totožnosti účastníkov konania a totožnosti predmetu konania musia byť splnené súčasne. Ak nie je splnený čo len jeden znak, nejde o tú istú vec. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej (rei iudicatae) znamená, že sa už raz v tej istej veci právoplatne rozhodlo. Je vyslovená v ustanovení § 159 ods. 3 O. s. p. K jej porušeniu dôjde vtedy, ak sa začne opätovne konať medzi tými istými účastníkmi a o tej istej veci, hoci už bolo vo veci právoplatne rozhodnuté. Za tú istú vec treba v novom konaní

považovať ten istý nárok, o ktorom sa už prv právoplatne rozhodlo, ak sa opiera o ten istý právny dôvod vyplývajúci z totožného skutkového stavu. O prekážku rozsúdenej veci nejde, ak chyba čo i len jeden z uvedených znakov. (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. 10. 2011, sp. zn. 5 Cdo 280/2010).

Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že prvostupňový súd vec nesprávne právne posúdil, keď dospel k záveru, že vzhľadom už na právoplatne skončené konanie vo veci sp. zn. 8C/3/1999 sa v prejednávanej veci jedná o prekážku veci už rozsúdenej. Ako už bolo uvedené, predmetnú prekážku charakterizuje nielen totožnosť osôb predmetu konania (čo okresný súd správne posúdil), ale aj rovnakých skutkových okolností, na základe ktorých je nárok uplatnený. V danom prípade oboznámiac sa s obsahom spisového materiálu sp. zn. 8C/3/1999, ako aj s tými skutkovými okolnosťami, na základe ktorých vyvodzovala žalobkyňa svoje vlastnícke právo v prejednávanej veci, možno konštatovať, že vlastníčkou sporného pozemku sa cíti nielen titulom vydržania, ale aj preto, že sa jedná o novovytvorenú nehnuteľnosť, ktorá vznikla po povodni v obci Liesek v 60. rokoch minulého storočia v dôsledku činnosti žalobkyne, ako aj jej manžela. Okresný súd sa s predmetnými novými skutočnosťami nevysporiadal, v dôsledku čoho aj vec nesprávne právne posúdil.

V ďalšom konaní prvostupňový súd viazaný právnym názorom vysloveným odvolacím súdom v tomto rozhodnutí (§ 226 O. s. p.) sa bude opätovne zaoberať žalobkyňou uplatneným nárokom.

Vo zvyšnej časti, zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý, keďže nebol napadnutý odvolaním.

V novom rozhodnutí o veci prvostupňový súd taktiež nanovo rozhodne aj o náhrade trov tak prvostupňového, ako aj odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Toto rozhodnutie odvolacieho senátu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.